

Utbildning i stick- och skärsäkert arbetssätt för vårdyrken

Detta handledarmaterial är avsett för dig som ska hålla i information eller utbildning om säkert arbete med vassa instrument inom vårdutbildningar.

Utbildning i sticksäkert arbetssätt får bäst effekt om man lär sig arbetssättet innan man börjat arbeta i vården och etablerat egna rutiner och arbetssätt. Samtidigt kan det vara svårt att lära sig arbetssätten om man inte har någon erfarenhet av arbete i vården och de arbetsmoment som utbildningen behandlar. För att få största möjliga nytta av utbildningen är det en fördel om den förs in gradvis i de moment där den naturligt kopplar till övrigt innehåll i yrkesutbildningen – särskilt när det är dags för praktik i vården.

Förslag på innehåll i utbildningen:

1

Genomgång av relevant information om att förebygga stick- och skärskador från Vastt och säkert. Följande punkter kan vara lämpliga att utgå ifrån:

- Statistik visar att ett stort antal stick- och skärskador inträffar varje år. Dessa skador innebär risk för infektioner, samt oro och lidande innan den som skadats vet om hon eller han blivit infekterad. Dessutom är skadorna förenade med kostnader.
- Enligt gällande regler (AFS 2023:10, 11 kap.) ska säkerhetsprodukter användas. Säkerhetsprodukter minskar risken för stick- och skärskador.
- Ett sticksäkert arbetssätt behövs också, eftersom det fortfarande finns vassa instrument utan säkerhetsfunktion inom vissa produktgrupper.
- Om någon ändå drabbas av en stick- eller skärskada finns rutiner för hur hon eller han ska omhändertas.

Underlag hittar du exempelvis på:

[Direktiv, föreskrifter och standarder](#)
[Statistik över stick- och skärskador](#)
[Säkerhetsprodukter](#)
[Omhändertagande](#)

2

Visning av de filmer om säkert arbetssätt som är relevanta för din grupp. De generella filmerna om förberedelser och arbete med vassa instrument, samt de flesta filmerna om behållare för stickande och skärande avfall, passar för de flesta. Komplettera med övriga filmer som riktar sig till just din grupp.

3

Reflektion och diskussion om du tycker att någon eller några av filmerna kräver detta för att budskapet ska bli tydligt och förstås av alla. Planera i sådant fall gärna in tid för bikupa (2–4 personer) för kortare och enklare diskussioner under några minuter, eller grupparbete för mer omfattande och komplexa diskussioner. Avsluta varje bikupa och grupparbete med gemensam diskussion.

4

Praktisk övning i kombination med filmvisningen och diskussionen för bästa effekt. Inför planeringen av detta kan du fundera över följande:

- Kan ni träna på vissa moment i samband med genomgången av filmerna?
- Kan ni planera för säkert arbete med vassa instrument som en del i andra moment i yrkesutbildningen?

5

Gemensam avstämning och diskussion som avslut på de praktiska övningarna.